

IMPROVISEREDE SPRÆNGLADNINGER – DEN STØRSTE TRUSSEL MOD DANSKE SOLDATER I AFGHANISTAN

TRUSLEN

Improviserede sprængladninger (IED (Improvised Explosive Device) – også benævnt "vejsidebomber") har med deres uforudsigelighed og stadig stigende voldsomhed manifesteret sig som den største enkeltstående trussel mod soldaterne i Afghanistan, særligt i Helmand provinsen. IED er et våben, der ikke skelner mellem soldater og for eksempel børn. Flertallet af de, der bliver dræbt eller såret, er civile – heraf mange børn. I det danske operationsområde alene blev der i 2009 fundet mere end (ca. 435) IED.

Udviklingen for IED i Afghanistan går i en retning, hvor der anvendes flere og flere IED med større og større ladninger. Beskyttelsen af soldaterne har forsvarrets allerstørste bevågenhed. Modstandernes udvikling af IED følges nøje med det formål i tide at få iværksat og implementeret modforanstaltninger.

IED TYPER

En improviseret sprængladning består typisk af en sprængladning med detonator, en strømkilde (som giver strøm til detonatoren) og en udløsermekanisme. En IED kan typisk udløses ved, at en bombemand sender et udløsningssignal fra en mobiltelefon eller walkie talkie til en elektronisk modtager ved sprængladningen. I stedet for at sende et trådløst udløsningssignal fra en mobiltelefon eller walkie talkie kan udløsning ske via et langt kabel fra bombemanden tilsluttet sprængladningen. En selvmordsbomber udløser oftest selv sin sprængladning på valgte tid og sted.

Den mest forekommende type af IED-udløser i Helmand er den såkaldte Pressure Plate IED, som udløser sprængladningen, når en person træder på den, eller når et køretøj kører over den.

Karakteristika ved denne IED type er:

- Den er nem at fremstille og kræver ikke specialviden.
- Den er fremstillet af billige komponenter, som findes over hele Afghanistan.
- Det er en meget effektiv udløsningsmekanisme.
- Den er vanskelig at finde, når den er nedgravet.
- Den masseproduceres.
- Nogle varianter er konstrueret med kun lidt eller ingen metal.

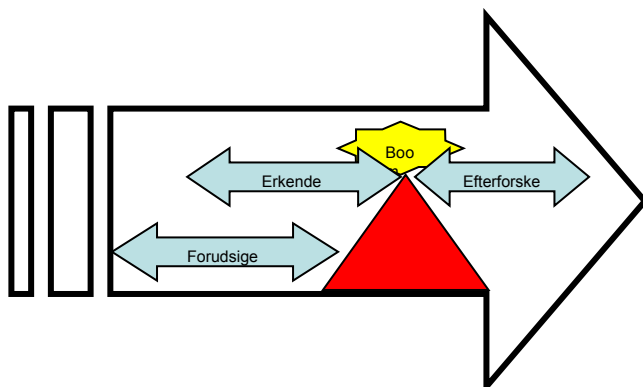
Pressure Plate udløser fremstillet af et stykke træ, hængsler fra skabe, en sænkling og fjedre fra en cykelsadel. Når de to stykker metal presses mod hinanden udløses sprængladningen.

De anvendte sprængladninger varierer i størrelse, fra få kilo til flere hundrede kilo, afhængig af hvad bombemanden vil ramme. Meget af det anvendte sprængstof er hjemmelavet og fremstillet lokalt af bombemanden.

STRATEGI

Forsvaret følger NATOs doktrin, der i princippet betragter modforholdsregler (Counter-IED) som en kontinuerlig proces omhandlende evnen til at kunne:

- Forudsige en IED hændelse.
- Erkende IED.
- Neutralisere IED.
- Person – og materielbeskytte.
- Efterforske.
-
-
-

Skitse visende Counter-IED aktiviteter før og efter en sprængning.

Ud over implementering af NATO doktrinen i forsvaret er der sat fokus på uddannelse af enkeltmand, enheder og førere. Denne uddannelse har meget høj prioritet for alle forsvarets enheder.

DANSKE INITIATIVER

Forsvaret er meget fokuseret på beskyttelse af soldaterne. Desværre er ladningsstørrelserne i Afghanistan generelt blevet så store, at det p.t. er meget vanskeligt at skabe yderligere fysisk sikkerhed for personalet uden samtidig meget markant at hæmme mulighederne for at bevæge sig. Forsvaret vil derfor fremadrettet – sideløbende med beskyttelse - i højere grad fokusere på at **forudsige/forebygge** IED-hændelser. Dette skal ske gennem en opprioritering af de efterretningsmæssige indhentnings- og analyseelementer ved den danske kampgruppe og samarbejdet med øvrige nationer i missionsområdet.

Evnen til at **erkende** IED skal fortsat udvikles dels gennem prioritering af efterretningsområdet og dels ved uddannelse. Den forberedende uddannelse er iværksat således, at enkeltmand allerede i hærens basis uddannelse (HBU) begynder på en uddannelse i erkendelse af IED. Der bygges videre på uddannelsen i hærens reaktionsstyrke uddannelse (HRU) ved stående reaktionsstyrke. Derudover er der iværksat en justering af sergentuddannelsen, således at Counter-IED området tillægges større fokus.

Hæren har i samarbejde med flyvevåbnet siden august 2009 haft bombehunde og hundeførere udsendt til støtte for den danske kampgruppe i Afghanistan.

Forsvaret indgik ved missionens begyndelse en aftale med Storbritannien, at de stiller med personel uddannet til af **neutralisere** fundne IED i Afghanistan. Dansk personel er ikke uddannet til denne opgave. Hæren arbejder på selv at kunne opstille en kapacitet til at neutralisere fundne IED.

Til **beskyttelse** af soldaterne er bl.a. følgende iværksat:

- Øget pansring af køretøjer.
- Anskaffelse af pansret minerydningsmateriel.
- Yderligere anskaffelse af minesøgere m.v.
- Opgradering af udstyr, der kan blokere modstanderens elektroniske tændmekanismer.
- Anskaffelse af nyt Counter-IED uddannelsesmateriel.

Mineplow

Military Working Dog

Minesøger

Forsvaret indgik ved missionens begyndelse en aftale med Storbritannien, at de stiller med en operativ kapacitet til at **efterforske** fundne og eksploderede IED. Danmark bidrager til dette ved at besætte stillinger ved samarbejdspartnere. Hæren arbejder på at tilvejebringe egen efterforskningskapacitet, for herigennem at kunne skabe direkte

sammenhæng mellem efterforskningens analyser og formuleringen af de fremadrettede efterretningsmæssige indhentningsbehov.